6րդ ՏԱՐԻ–ԹԻՒ 1625 ԻԶՄԻՐ 30|13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1914 ԿԻՐԱԿԻ

طاشينك
ارمنيجه يومى سياسى غزته
صاحب امتياز: هراند ماموريان

"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE
Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20
ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	80	40	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	13 Ֆր.	

Չհրատարակուած ձեռագիրք ետ չեն տրուիր

ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ
10 ՓԱՐԱ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ.—

Ճիհատի հռչակման առթիւ զինուորութենէ դասալիք եղողներու ու պահուստներու Նոյեմ. 6ի կանոնագրին համաձայն ընդհանուր ներում շնորհուած էր ու ծանուցուած էր այսպիսիներուն մէկ ամսուան միջոցի՝ զօրանոցաց մասնաճիւղերու դիմել հարկ եղած զինուորական գործողութիւնները կատարել. իսկ դարձեալ չդիմողները ենթարկել 24 Յուլիսի զինուորական պատժական օրէնքին դատապարտ ըլլալու։

1.— Ասոնցմէ անոնք որոնք կուզեն «պէտէլ» վճարել, ընդհանուր ներման Իզմիրի մէջ հրատարակուած թուականէն սկսեալ մինչեւ մէկ ամսուան ընթացքին, եթէ պէտէլի պայմաններուն համաձայն իրենց պարագաները ընդունելի պիտի ըլլայ ըստ Պատերազմ. Նախարարութեան կուսակալութեանս ուղարկած մէկ հեռագրին համեմատ. անոնք որ նոյնը կը փափաքին պէտէլ վճարել թող դիմեն Իզմիրի զօրանոցաց մասնաճիւղին։

2 — 310ի ծնունդներուն վճարկութեան գործողութիւնը ճէն վերջացած է. բայց Իզմիրէ 379 անհատներու այս հրաւէրներուն ներկայ չի գտնուելուն պատճառաւ վերջնական քննութիւնն ու վճարկութիւնը կատարուած չըլլալը հասկցուած է. թէ՛ ասոնց և թէ զօրակոչին սկիզբէն ցարդ իսլամ և ոչ-իսլամ ազգութեանց պատկանող և վէսիգա չառնող անձեր. եթէ կան, կը ծանուցուի բոլորին այ ներկայ ընդհանուր ներման կանոնագրէն օգտուելու ու յառաջիկային պատիժներու չենթարկուելու համար, որոշեալ պայմանաժամու միջոցին իրենց անունները արձանագրել տալ ու վէսիգա առնել պատկանեալ զօրանոցաց մասնաճիւղէն։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵՆԷՆ.—

Կառավարատան առջեւէն մինչեւ Պասմահանէ երկարող մեծ պողոտային աստիճանաբար կանոնաւորութեան ու պուլվարներով յարդարելու համար, այս ճամբուն վրայ գտնուող բոլոր տուներու ու շէնքերու տէրերուն կը ծանուցուի, եթէ ունէ ատոն նորոգում ևայլն կատարել կուզեն կրնան քաղաքապետարան դիմել ու առանց ունէ վճարման արտօնագիր ստանալ պայմանաւ որ տան փողոցի կից մէկ մասը յետկացուի պողոտային։

Բ.— Կատարուած քննութիւններէ տեղեկացուած ըլլալով ալիւրի գնոյն յաւելումը, քաղաքապետարանը որոշած է հետեւեալ գիները հացերու վրայ. Առաջին կարգ 7½ մէթ. երկրորդ 7 և երրորդ՝ 5 մեթալիկ.

ՀԱՅԵԼԻԻՆ ՄԷՋ

Ռումանիա՛ ալ չափը կ'անցնէ, ի՞նչ ընթացք է բռնածը, չյայտարարե՞ր ուրեմն ամբողջ աշխարհ իմանայ եւ ըստ այնմ ձեռք առնէ իր բռնելիք դիրքը։ Լարախաղացի մը նման ոչ չուանէն վար կ'իջնէ եւ ոչ ալ խաղալիք խաղը կ'ցուցադրէ, այլ կերթայ ու կուգայ անոր վրայ, առանց հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելու։

Գրեթէ նոյն ընթացքին կ'հետեւին նաեւ Պուլկարն ու Յոյնը, երկուքն ալ իրենց չէզոքութիւնը կ'յայտարարեն եւ օր մը եթէ դէպքերու բերմամբ իրենց դիրքերուն կրելիք փոփոխութիւնները այս կամ այն կերպով կ'հասկցնեն աշխարհի. եւ աշխարհ համբերութեամբ կ'սպասի անոնց այս յարափոփոխ յայտարարութիւնները, առանց զանոնք իր ուշադրութենէն վրիպեցնելու։

Վերջապէս Ռումանիա ա՞յս թէ այն կողմն է, ու՞ր պիտի հակի, Աւստրիո՞յ թէ Ռուսիոյ կուշտին, նմանապէս Պուլկարիա, իսկ եթէ այս վերջինն զոհացում գտնէ իր բոլոր պահանջումներուն մէջ, բացարձակօրէն պիտի յայտարարէ իր բռնելիք ընթացքը, ինչու համար անընդհատ խորհրդակցութիւններ կունենան Ռումէն եւ Պուլկար կառավարութիւններն եւ կէս գիշերներէ անդին նախարարաց խորհուրդներ կ'գումարեն բանակցութիւններն առաջ տանելու համար, ահա մէկէ աւելի հարցական նշաններ, որոց կարելի չէ ճշգրիտ պատասխան մը գտնել։

Անդին Յունաստան կ'յամառի կ'ըսեն Պուլկարիոյ զոհացումներ տալու կէտին առջեւ, այս ալ Վէնիզէլոսի կողմէ խաղ մը չըլլայ, եւ նոյն իսկ իր դրդումովն չըլլան Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ եւ Սերպիոյ վերջնական համաձայնութեան մը գալու համար Ռուսիոյ ճիգերն, ուրեմն վերջ ի վերջոյ Յունաստան ստիպուի համակերպիլ, քանի որ ակներեւ կ'երեւի թէ Հելլէն ժողովուրդին մէկ կարեւոր մասը եւ Վէնիզէլոսի ընդդիմադիրներն որ եւ է գնով չեն ուզեր զիջանիլ եւ զոհացումի խօսքն անգամ լսել, երբ խնդիրն Պուլկարիոյ վըրայ կ'դառնայ։

Մարդիկը շփացան կամ լաւ եւս շփացուցին եւրոպական տէրութիւններն եւ ճիշդ անոնք՝ որոնք այսօր կուզեն Պուլկարիան իրենց կողմ քաշել, այսինքն Անգլիան եւ Ֆրանսան այնքան հով տուին հելլէնին, այնքան վրան բաց պաշտպանութիւն մը ըրին Պուքրէշի դաշնագրին անփոփոխութեան վրայ պնդելով, որ այսօր պատիժնին կ'կրեն ահա եւ մեր հացին իւղ կ'քսեն։ Մինչեւ ե՞րբ այս անստոյգ վիճակը. մարդ բան չկրնար ըսել. բայց սա այնպէս է որ որքան ժամանակ որ Գերման եւ Աւստրիական բանակները յաղթական պիտի ըլլան եւ առաջինն թէ արեւմուտքի եւ թէ արեւելքի ռազմաճակատներուն վրայ իր բանակները յաղթականօրէն պիտի յառաջացնէ, եւ որքան ժամանակ որ Աւստրիական բանակը Սերպիոյ կուշտին մէջ պիտի մնէ ու հելլէնական եւ պուլկարական սահմաններուն պիտի մօտենայ, այս վերջիններն հանդարտ պիտի մնան եւ ականատեսի իրենց դերէն դուրս չպիտի ելնեն։

Թէեւ ասոր հակառակը պնդողներ եւս կրնան գտնուիլ եւ առարկել թէ՝ Աւստրիոյ ոյժը տկարացնելու համար ասպարէզ պիտի նետուի Ռումանիա, ուրեմն Աւստրիա ստիպուի Սերպիոյ օձիքն թողուլ, բայց Ռումանիա մինչեւ որ իր կռնակէն՝ ապահովութիւն չստանայ՝ չկարծուիր որ այս վճռական քայլն առնելու յանդգնութիւնն ունենայ։

ԵՍ

ՆԵՐԿԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐԸ

Գերման աշխարհակալութեան ծնունդը.— Գերմանիա եւ Ռուսիա.— Գերմանիա հարաւ. Ամերիկայի եւ Ափրիկէի մէջ.— Քրուկէրեան հեռագիրը.— Պօէրներու պատերազմին պայթումը.— Ֆրանկօ-Ռուս զինակցութիւնը.— 1904ի Անգլօ-Ֆրանս. համաձայնութիւնը.— 1907ի Անգլօ-Ռուս համաձայնութիւնը.— 1908-9ի Արեւելեան տագնապը եւ Գերմանիոյ զինեալ դիւանագիտութիւնը.— 1911ի Ակատիրի տագնապը.— Գերման նաւային ուժին աճումը.— 1912-13ի Պալքանեան պատերազմները.— Գերմանիա եւ Անգլիա.— Գերման բանակին ստուարացումը.— Յուլիս 28, 1914, Արքիդուքս Ֆերտինանտի սպանութիւնը.— Աւստրիական վերջնագիրը Սերպիոյ.— Խորհրդարանական Սպիտակ Տետրակին վերլուծումը — Գերմանիոյ դիրքը.— «Նշանաւոր» առաջարկը.— Պելժիոյ թագաւորին Անգլ. թագաւոր Ճօրճ Ե.ի դիմումը.—Բրիտանական վերջնագիրը.— Գերման զգացումն.

Այսքան փորձերէ վերջ, Գերման Կայսրը դեռ ազատուած չէր իր մտասեւեռումներէն և 1911ին Ֆէզի Ֆրանսացւոց կողմանէ գրաւման պահուն, երբ Անգլիա ներքին դժուարութիւններու տագնապ մը կը բոլորէր. Համաձայնութեան վրայ յարձակում գործելու ուրիշ առիթ մը գտաւ. Ակադիր «Բանթէր»ի ուղարկած հեռագիրը, Ֆրանսայի համար աւելի բորբոքիչ եղաւ քան Կայզէրի 1905ին Թանճէրի մէջ իբր ցոյց կատարած այցելութիւնը. Մեծն Բրիտանիոյ Ֆրանսայի հանդէպ ունեցած հաւատարմութիւնը երբեք չի վրդովուեցաւ, և ոչ իսկ Ֆրանսական համբերատարութիւնն ու չափաւորութիւնը սպառեցան. Գերմանիա, ճշմարիտ է թէ Ֆրանսական գաղթային հողամասէն դէպի Քօնկօ շերտ մը իւրացուց, բայց Համաձայնութիւնը մնաց դարձեալ անդրդուելի. Գերմանիոյ միակ մխիթարանքն եղաւ իր երկրին մէջ ծագող թարմ Անգլիատեաց ոգին, որ կրցաւ Նաւային Նոր յատակագիծ մը բերել իր հետ, գլխաւորաբար անճիշդ հիմքերու վրայ հաստատուած, բաղդատմամբ Բրիտանական նաւային պատրաստութեանց։

Հոս կ'արժէ համառօտ պատմել Վիլհէլմ Կայսեր անցեալ 15 տարիներու ընթացքին առած քայլերուն շարքերը՝ գերման Նաւային ուժին աճումին համար, Աշխարհակալական քաղաքականութեան մը հետեւիլը ստիպեց զանի զօրացնել այն միակ զէնքին կատարելագործութիւնը որ պիտի իրականացնէր այսպիսի իտէալ մը. Ինչպէս տեսանք. Հարաւ. Ամերիկեան պատերազմն էր որ Կայսեր ուժ տուաւ ճանչելու Գերման երկիրը, նաւային անսահման տարածութեան մը վերածելով զայն, հակաբրիտանական անզուգական պայքարի մը վրայ յոյս դնելով. որ պիտի կրնար ստեղծել տիեզերական եռանդ մը գերման ծովային ուժին հանդէպ. Նախագահ Քրիւկէրի վերջնագրէն անմիջապէս յետոյ Կայսրը յայտարարեց.— «Մենք զօրաւոր Գերման տորմիղի մը պակասին տոյժն կը կրենք. Եթէ ես չի մերժուէի տիրապետութեանս առաջին տարիներու ընթացքին ըրած յաւելումի կրկնակ առաջարկներուս մէջ որքա՜ն տարբեր պիտի ըլլար մեր դիրքը այսօր». 1900ին առաջին Նաւային Օրինագիծը ներկայացուեցաւ սա խօսքերով.— «Գերմանիա պէտք է այնպիսի զօրեղ տորմիղ մը ունենայ որ նոյնիսկ եթէ ամենազօրեղ նաւային պետութեան մը հետ պատերազմ մղէ, կարող ըլլայ այնպիսի վնասներու ենթարկել զայն որ վտանգուի անոր բուն գերակշռութիւնը»։ Աւելի ի վեր ոեւէ չեղուած տեղի չունեցաւ. Երկրորդ Նաւային Օրինագիծ մը պատրաստուեցաւ 1906ին. երրորդ մը՝ 1908ին և չորրորդ մը 1912ին, և թէեւ 1912ի օրինագիծը 15000 սպաներու նոր յաւելում մը կը կատարէր, սակայն 1914ին անձի տեսատէ աւելի նոր յաւելումներ ալ տեղի ունեցան. Յաւելումներու շատերը կը կատարուէին հակաբրիտանական արտասովորական ալիքներով, թէեւ այս անգամ կալուած բառերով կարտայայտուէին. Չափազանց յամառ դիմադրութիւն մը ցոյց կը տրուէր այն բոլոր առաջարկներուն ու թելադրանքներուն, որոնք կը դառնային իր զինաթափութեան շուրջ. և Մեծն Բրիտանիոյ ըրած յաջորդական ջանքերը համաձայնութեան մը գալու համար, կեղծաւորութիւն կը նկատուէին. 1911ին, երբ Ակատիրի տագնապը պատերազմ կըսպառնար, Գերման իշխանութիւնք որ զայն պիտի հռչակէին, դեռ պատրաստ չէին. 1912էն իվեր անոնք կրցան ըսել թէ՝ «Գերմանիա այնպիսի զօրեղ տորմիղ մը ունի որ նոյնիսկ եթէ ամենազօրեղ նաւային պետութեան մը հետ պատերազմի, կարող է այնպիսի վնասներու ենթարկել զայն որ վտանգուի բուն իսկ իր գերակշռութիւնը»։

Տարակոյս չկայ թէ գերման նաւային քաղաքականութիւնը պարզապէս կ'մղուէր Անգլիոյ դէմ. Ամեն կերպով այսպէս ըլլալը յայտնի եղաւ, Նախ գերման վաճառականութեան պաշտպանութեան համար արդարացուեց ինքզինքը, թէեւ էապէս մարտահրաւէրի մը կը պատրաստուէր Անգլիոյ դէմ որ միայն ու միայն կենսական էր Բրիտանիոյ համար։

Եթէ Անգլիա մնար իր «շքեղ մեկուսացման» մէջ, ի մասին միւս պետութեանց այդ պարագային Հիւսիսային ծովու մէջ պիտի կրնար դիմադրել մեծ նաւային աճումի մը՝ միմիայն Գերմանիոյ հետ ուղղակի համաձայնելով ի վնաս միւս պետութեանց, ու բուն իր կայսերական շահերուն, և կամ պատերազմով Գերմանիոյ Նաւային մարտահրաւէրին միակ արդիւնքը, որ իրեն յարատեւ զարմանք կը պատճառէր, Բրիտանական Կայսրութեան կազմին աւելի հաստատ հիմքեր ստանալն էր, որ երթալով կը զօրացնէր իր կապերը Ովկիանոսներու մէջ ունեցած տիրապետութեանց հետ. Իսկ ուրիշ մէկ արդիւնքըն էր, Անգլիոյ՝ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ հետ ունեցած բարեկամութեան, այնպիսի ձեւ մը տանալը որ կարելի դարձուց աստիճանաբար նաւային ու զինուորական գործակցութիւն մը այդ պետութեանց միջեւ, թէեւ Բրիտանական կառավարութիւնը ապահոված էր արդէն իր ազատութիւնը ըստ կարելւոյն. Մինչև վերջը Գերմանիա կրնար իր զարգացումը շարունակել՝ սակայն եթէ փափաքէր, կրնար Անգլիոյ հետ բանակցութիւններ կատարել, զէնընկէցութեան սահմաններ դնելով. Բայց Գերմանիա անխախտ կը մընար. Երկու անգամ—1905ին և 1911ին—Բրիտանական կառավարութիւնք եւրոպական պատերազմէ կը խուսափէին, Գերմանիոյ զգացնելով թէ Անգլիա պիտի միանար Ֆրանսայի կողքին. 1912 Նոյեմբերին, դիրքերը որոշուած էին Սըր Էտուըրտ Կրէյի և Լոնտոնի Ֆրանս. դեսպանին միջեւ փոխանակուած նամակներով. Սըր Էտուըրտ Կրէյ այդ առթին գըրեց.—

«Վերջին տարիներու մէջ ատեն ատեն Ֆրանս. ու Բրիտանական Նաւային ու զինուորական հմուտ անձեր իրարու հետ խորհրդակցած են. Միշտ հասկցուած է թէ այսպիսի խորհրդակցութիւններ չեն կապեր երկու կողմանց կառավարութիւններու ազատութիւնը, որոշելու համար ապագային թէ պէ՞տք է օգնել իրարու զինեալ ուժով. Համաձայնած ենք թէ փորձառու անձերու միջեւ խորհրդակցութիւնք պարտադրիչ կապ մը չեն յառաջ բերեր, որով ստիպուի այս կամ այն կողմը գործել՝ իրարու օգնելու համար. Զորօրինակ, Ֆրանս. ու Բրիտանական տորմիղներու փոխադարձ իրարու տրամադրութիւնը՝ ներկայ պահուս՝ երբեք չէ հիմնուած պատերազմի մէջ գործակցելու խոստման վրայ.

«Դուք, ինչպէս որ է, մատնանշած էք թէ, եթէ երկու կառավարութիւններէն մին հիմնական պատճառ մը ունենայ անտեղի յարձակում մը կրելու երրորդ պետութենէ մը, էական է գիտնալ թէ, կարելի՞ է արդեօք յոյս դնել միւսին զինեալ օգնութեան վրայ.

«Կը հաւանիմ թէ, եթէ երկու կառավարութիւններէն մին անտեղի յարձակում մը կրէ երրորդ պետութենէ մը, և կամ եթէ բան մը սպառնայ ընդհանուր խաղաղութեան, պէտք է անմիջապէս բանակցիլ միւսին հետ, եթէ երբեք պէտք է գործել միասին՝ արգիլելու համար յարձակում մը, պաշտպանելով խաղաղութիւնը, և որոշել այն միջոցներն որոնք պէտք է հաւասարապէս ձեռք առնուին պատրաստուելու համար. Եթէ բանակցութիւնները գործել ստիպեն, ընդհանուր սպայակոյտներու յատակագիծները պէտք է անմիջապէս նկատի առնել և պէտք է կառավարութիւնները որոշեն թէ ինչ ելք պէտք է տրուի անոնց»

Շար. Թարգ. Ռ. Մ.

ՄԱՄՈՒԼ

«Փառք Աստուծոյ պտուղներ քաղել սկսանք», խմբագրին Ներքև Ֆէօյլէ կը գրէ.— Ճիհատը իսլամի գոյութիւնը պաշտպանելու համար իր ամենամեծ ու ամենավերջին միջոցն է. Սանճագը Շէրիֆը սուրբ պատերազմի հռչակման որդիւնքն է որ կը սփռէ իսլամներու սրտին ու հոգւոյն մէջ խանդ ու եռանդ. Իսլամը խորճի տէր է, որուն չէ հաւասարած դեռ Եւրոպայի քաղաքակիրթ մարդը. Ան ի բնէ ինքնապաշտպանութեան մը արդիւնքն է. Բ. Դրան այս պատերազմը առաջինը չէ. մի քանի անգամներ այսպէս պատահեցաւ, բայց այն ատեն երբ վտանգը չափազանց սպառնական կը թուէր. օսմանեան փառապանծութեան մէջ գտնուող իսլամական խալիֆայութիւնը միշտ այս անարեկ ու սրբազան զէնքին կը դիմէր. Բայց այժմ միայն օսմանեան կայսրութիւնը չէ որ վտանգի ներքև կը գտնուի. իսլամութեան թըշնամիները օսմանեան գահը տապալելով կուզէին նաև մեծ հարուած մը իջեցնել ամբողջ իսլամ աշխարհի գլխուն. Եթէ այս ցած ու անիծեալ սպառնալիքը միայն մէկ կողմէն գար, հաւանականաբար խալիֆայութիւնը մէկ թշնամիի համար այս ատրճան հասարակական միջոցի մը չպիտի դիմէր. բայց երբ տեսաւ թէ աշխարհի վրայ ամենէն աւելի իսլամ հպատակներ ունեցող երեք պետութիւններ հաւաքաբար իսլամի դէմ խաչինութեան սուրերը քաշած էին, չի կրցաւ համբերել. Եթէ Անգլիա, Ֆրանսա ու Ռուսիա մեր դրօշակը ոտնակոխ ընէին, բոլոր աշխարհի հաւասարութիւնն ու երջանկութիւնը ոտնակոխ եղած պիտի ըլլար.

Եթէ թշնամիներ հասնէին իրենց նպատակին, բոլոր աշխարհ դարձեալ և դարձեալ պէտք էր միանար այս անեզ լուծէն ազատուելու համար. Երբ Ճիհատ հռչակուեցաւ, թէ իսլամի և թէ ամբողջ աշխարհի խաղաղութիւնը նկատի առնուելով էր որ կատարուեցաւ.

Աստուծոյ հազար փառք տանք, իսլամը ճիհատի պտուղները քաղելու վրայ է. Մեր երէկուան թերթերը այս տեսակ լուրերով լեցուն էին. Ֆրանսացիք Ֆէսը պարպած են, չի կրնալով դիմադրել իսլամներու յարձակումներուն. Այս լուրը առաջին լուսաւիրւս յոյսն է որ կը ցընծացնէ իսլամ աշխարհը. Ֆէսի կորուստը Ֆրանսացւոց համար մեծ կարևորութիւն ունի, այնքան կարևոր որքան Եւրոպայի մէջ ունեցած իր կորուստները. Ըստ մեր հաշւոյն այս պարտութիւնը ուրիշ նշանակութիւն մըն ալ ունի. Երբ իսլամ ուրիշ պատերազմիկներ այս յաղթութիւնը լսեն, իրենք ալ պիտի փափաքին նմանօրինակ յաղթանակներ ձեռք ձգել.

Աֆղանիստանի էմիրը իր բանակին ուղղած ուղերձին մէջ պատերազմ կը հռչակէ թշնամոյն դէմ. Սնուսցին ու Եգիպտացին ասիկա լսելով աւելի կ՚ուրախանայ.

Մէտինէի մէջ ցոյցեր կատարուած են ու հազարաւորներ կամաւոր գրուած.

Թո՛ղ Աստուած աւելի փառայեղ յաղթանակներու արժանացնէ, ու աշխարհի չորս կողմ տարածէ իսլամ աշխարհի լոյսն ու զօրութիւնը.

Ազգային Անցուդարձ

Քաղ. Ժողովը Ուրբաթ երեկոյ իր շաբաթական նիստը գումարեց նախագահութեամբ Առաջնորդ Ս.ի. Ներկայ էին Նազարէթ Ներսէսեան, Սարգիս Թագւորեան, Տօքթ. Էնֆիէճեան, Կարապետ Զաքեան, Յարութիւն Իփլիքճեան և Քերովբէ Թօփալեան էֆ.ները: Կարդացուեցաւ Մանիսայի Թաղականութենէն գիր մը որով կը յայտնուէր որ տեղւոյն չքաւոր զինուորներուն օգնելու համար նը պաստամատոյց ընկերութիւն մը կազմուած է թէև, բայց նկատելով որ միայն Մանիսացւոց օժանդակութեամբ կարելի չըլլար հարկ եղած օգնութիւնը ընել Իզմիրէ ևս նպաստ մը կը խնդրուէր. Ժողովը մեծապէս գովելի գտնելով հանդերձ Մանիսացւոց հանդէպ թշուառ զինուորներու ցոյց տուած հոգածութիւնը. ցաւիւ սիրտ որոշեց պատասխանել որ առայժմ կարելի չէ կեդրոնը նպաստ մը հասցնել, նկատելով որ Իզմիրի մէջ ևս պէտքերը բազմազան և բազմատեսակ են և կարելիութիւն չիկայ հասնիլ ամէնուն. —Դորտէլիօյի Թաղականութիւնը կազմալուծեալ ըլլալով և ներկայ Թաղականներն ևս իրենց հրաժարականը մատուցած ըլլալով, որոշուեցաւ ըստ օրինի նոր ընտրութեան հրահանգ տալ. —Կէօզթէփէի Թաղականութիւնն ևս ասկէ առաջ հրաժարած ըլլալով, Նախագահ Ս.ը հաղորդեց որ՝ ըստ նախորդ որոշման՝ պաշտօն յանձնած է Մանուկ էֆ. Գալըմքճեանի՝ երեք հոգիով առժամեայ Թաղականութիւն մը կազմել, մինչև որ կարելի ըլլայ օրինաւոր քուէարկութեամբ նոր Թաղականութիւն մը ընտրել. —Կարդացուեցաւ Վսեմ. Կուսակալէն գիր մը որով կը պահանջուէր մինչև Դեկտ. 15 Իզմիրի և արուարձաններու բոլոր դպրոցներու ցուցակը ներկայացնել. վարչական Ժողովի մէջ քննուելու և վաւերացուելու համար. Որոշուեցաւ ըստ հրահանգի պատրաստել հարկ եղած ցուցակը և Առաջնորդ Ս.ի ձեռամբ ներկայացնել. —Ժողովը զբաղեցաւ նաև ինչ ինչ անհատական և կուսակցական խնդիրներով.

— Ինչպէս գրած էինք. Վսեմ. Կուսակալը քաղաքիս ամէն ազգէ ազգաբնակներուն ի նպաստ որոշած է ամսական 400 ոսկւոյ գումար մը հանգանակել. Այն գումարով խւրաքանչիւր Թաղի մէջ տաք կերակուր պիտի բաժնուի անխտիր ամէն ազգէ աղքատներու. Մէճլիսի Իտարէի անդամ Միսաք էֆ. Մօրուքեան ներկայանալով Ուրբաթ իրիկոյեան Քաղաք. Ժողովոյ նախին, այս մասին հարկ եղած բացատրութիւնները տուաւ. Ժողովը առ այս երկար բարակ խորհրդակցութիւնք ունեցողի նկատելով, որոշեց ըստ Վսեմ. կուսակալի որոշ հրահանգին՝ անուանց ցուցակ մը պատրաստելով ներկայացնել. Այն ցանկը պէտք է ներկայացնել մինչև ներկայ ամսոյս վերջ. Հայոց բաժինը պիտի ըլլայ 60-80 ոսկի.

—Պիւտճէի յանձնաժողովի անդամներէն Յակոբ Հարէնց և Վահան Պարտիզպանեան էֆ.ները Ուրբաթ երեկոյ Քաղ. Ժողովոյ հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցան լրացած եռամսեայ ելմտացոյցի մասին. Քաղ. Ժողովը իր մէջէն Տօքթ. Էնֆիէճեան և Կարապետ Զաքեան էֆ.ները պաշտօն տուաւ գործադրուած եռամսեայ պիւտճէի մասին տեղեկագիր մը պատրաստել. նմա՛նապէս յառաջիկայի գործադրելի պիւտճէի համար ծրագիր մը ներկայացնել Ժողովին մինչև յաջորդ նիստ.

Քաղ. Վերջին Լուրեր

Պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ. Օսմանեան տորմիղը երէկ ռմբակոծած է Պաթումի շրջակայքը.

⁂ Երէկ ծանուցուած յաղթական ճակատամարտին մէջ՝ Տիէրի մօտ, ռուսեր ռազմագաշտի վրայ 1000 մեռեալ ու բազմաթիւ վիրաւորեալ թողուցած են.

⁂ «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը գրէ թէ Յունաստանի մէջ հանրային կարծիքը պատերազմի դէմ է. Միւս կողմէ «Թրիպունա» կ՚իմանայ թէ Յունաստան իր չէզոքութիւնը պիտի պահէ եթէ կացութիւնը անփոփոխ մնայ.

⁂ Սօֆիայէ կը հեռագրեն թէ մարաջախտ Ֆօն տէր Կօլց փաշա երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է պուլկար վարչապետ Մ. Ռատօսլավօֆի հետ.

⁂ «Թուրան» Սօֆիայէ կիմանայ թէ Վառնայի երեսփոխան Մ. Բորօֆ իր ընտրողներուն հեռագրած է թէ «Մօտաւորապէս քանի օրուան միջոցին Պուլկարիա գործի պիտի սկսի իր իտէալները կատարելագործելու նպատակաւ»

⁂ Պատրիարքարանը յանձնախումբ մը կազմած է, ի նպաստ Կարմիր Մահիկի նուիրատուութիւններ հաւաքելու համար.

⁂ Վիէննայէ հասած կարգ մը հեռագիրներու համաձայն կ՚ըսուի թէ, Ռուսական վեց ուրիշ զօրավարներ ևս պաշտօնազուրկ եղած են, Զօր. Ռէնէնքամբֆէ զատ.

⁂ Ռուս. Կառավարութիւնը մերժած է Վատիկանի առաջարկին հաւանութիւն տալ, ի մասին ընդհանուր զինադադարի մը. Ծննդեան տօներու առթիւ.

⁂ Ռուսէն «Ամվէրուլ» թերթը կը գրէ թէ Պուքօվինայի գաղթականները կը պատմեն որ Ռուսեր քաղաքին հրէից տուները հրդեհի տուած ու թալլած, ու կարգ մը թաղերու մէջ սպանութիւններու պատճառ հանդիսացած են.

⁂ Մարիոէ Վիէննայի թերթերուն կը ծանուցանեն թէ. տեղացի Արաբներ, Մարօքի մէջ ապստամբելով, Ֆրանսական գաղթային զօրախումբերու ստիպած են Ֆէսը պարպել.

⁂ Պուքրէշէ առաւօտեան հասնող հեռագիրներ կը հաստատեն թէ Երրեակ Համաձայնութիւնը Ռումանիոյ առաջարկած է. Պուլկարիոյ վրայ յարձակիլ այն պարագային երբ Պուլկարիա դիմադրէ Յունաստանի Սերպիոյ կատարելիք պաշտպանութեան. Միևնոյն տեղեկութեանց համաձայն կ՚ըսուի թէ նախարարապետ Մ. Պրաթեանօ, մերժած է Երրեակ Համաձայնութեան այս խնդրանքին համակերպիլ.

⁂ Ռումէն մայրաքաղաքէն հասնող ուրիշ հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ռումէն կառավարութիւնը ամերիկեան Հարֆօլտ ռազմամթերքի ու զէնքի գործարաններու հետ պայմանագրութիւն մը հաստատած է, որոնք ստանձնած են զէնք ու ռազմամթերք պատրաստել ռումէն հողի մէջ.

⁂ «Կազէթ տը Ֆրէնքֆորթի» տեղեկութեանց համաձայն կ՚ըսուի թէ, ռուսական բանակին օթոմօպիլներ տանող առևտրական նաւեր Սպիտակ Ծովու մէջ սառնամանիքներու մէջ մնացած են.

⁂ Աթէնքէ «Օսմանիշէր Լօյտ»ի հասած տեղեկութիւններ կ՚ըսեն թէ Հելլէն կառավարութիւնը երկու զօրաբաժիններ համախմբած է Եպիրոսի մէջ զինուորապէս գրաւելու համար Մանասթիրը, այն պարագային երբ Պուլկարներ փորձեն զայն պաշարել.

⁂ Աթէնքէ կը ծանուցանեն թէ իշխան Ժորժ հելլէն գահաժառանգը. Եպիրոս մեկնած է աչքէ անցնելու համար հոն համախմբուող հելլէն զօրախումբերը. Այս քննութենէն վերջ, գահաժառանգ իշխանը մեկնած է Դոյռնիա. Աթէնքէ ուրիշ հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ֆրանսական յանձնախումբ մը Եպիրոս գացած է և 500 ջորիներ գնած.

ՕՍՄԱՆԵԱՆ Վիճակահանութեան վերջին կարգին երկրորդ թիրաժը հինգշաբթի առաւօտ տեղի ունեցած է, հրապարակաւ Արուեստից վարժարանին մէջ, ի ներկայութեան Վսեմ. Բահմի պէյի և որոշեալ յանձնախումբին. Թիւ 8790 շահած է 30,000 դհկ., թիւ 4952ը՝ 5000 դհկ., թիւ 4397ը՝ 3000, իսկ 1500 1000, 800 500 դհկ. շահողներու ցանկը տեղական մէջ կը գտնուի.

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ Դեկ. 12.— Ազգային պաշտպանութեան կեդրոնական յանձնախումբը 2 միլիոն ծխախոտի ծրարներ պատրաստած է զանոնք գեղման զինակիցներու զօրքերուն ղրկելու համար.

ՆՈՅՆ.— Նաւային ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է Ատլանտեանի մէջ անգլիական ու գերմանական տորմիղներու միջև. Այս ճակատամարտին մասնակցած են 38 անգլիական նաւեր. Գերման «Յօրնէպուրկ» յածանաւը որ կրցած է խոյս տալ ընկղմած է. Գերմանական ուրիշ յածանաւ մը, որ կը գտնուէր թշնամի տորմիղին առջև լրջօրէն վնասուած է.

ՆՈՅՆ.— Ռուս կառավարութիւնը, վախնալով օսմանեան տորմիղին կողմանէ յարձակում մը, թորփիլներ զետեղելու պէտքն զգացած է Սև Ծովու իր եզերքներու երկայնքին, մասնաւորաբար այն նաւահանգիստներու մէջ որոնք նաւերու համար մատչելի են. Ռուս կառավարութիւնը միևնոյն ժամանակ կը յայտարարէ թէ ինք ո և է պատասխանատուութիւն չի ստանձներ այս թորփիլներէն յառաջ գալիք ո և է արկածի համար.

ՆՈՅՆ.— Լուրջ բանակէճ մը ծագած է կ՚ըսուի պատերազմական նախարար Մ. Միլըրանի և Ֆրանս. ընդհ. հրամանատար Ժօֆրի միջև. ական պատերազմական նախարարը ձմեռնային երկայն ու տաժանելի կռիւէ մը խուսափիլ ուզելով, կը փափաքի որ Ֆրանսական բանակը հաւաքաբար թշնամին պաշարեալ երկրէն վռնտելու համար վճռական ու ընդհանուր ջանք մը փորձէ. Մ. Միլըրան ի նպաստ այս յարձակման յառաջ կը բերէ ձմեռնային երկայն պատերազմէ մը վերջ Ֆրանս. բանակին ենթարկուելիք կացութիւնը, որ Ֆրանս. ելմտականն ու բարոյականը վտանգելէ վերջ. իրերը միևնոյն վիճակի մէջ պիտի պահէ դարձեալ:

''ԴԱՇԻՆՔ''Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [121]

ՄԻՇԷԼ ԶԵՎԱՔՕ

ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

ՖԱՈՒՍԹԱ ՊԱՐՏԵԱՆ

ԺԹ.

ՄԻՋՆԱԲԱՂԱՔԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄԸ

Պատուհանէն հրացանի հարուածներ պայթեցան. Քանի մը վայրկեան պանդոկը պոռչտուքներով լեցուեցաւ, յետոյ բոլոր այս բազմութիւնը ետ քաշուեցաւ, պանդոկը արագօրէն պարպուեցաւ, և ամեն մարդ վազեց գետին եզերը.

Այս միջոցին կը հասնէր Մօրվէր, հեւասպառ, կապարագոյն դաշոյնը ձեռքը բռնած. Արիւնռուշտ ակնարկներ նետեց իր շուրջը, չի հասկնալով թէ ինչ կ՚անցնէր կը դառնար. Բայց իր ետևէն հասաւ Կիզի դուքսը և պոռաց.

—Ո՞ւր է դատարկապորտը. Ինչո՞ւ համար չի ձերբակալուեցաւ...

—Տէր իշխան, գոչեց սպայ մը, Բարտաեան ըսուած պարոնը Սէնի մէջ նետուեցաւ, թէև վիրաւորուած է.

—Քակել տուէք բոլոր նաւակները, հրամայեց Կիզ. հսկեցէք գետին վրայ, և մարդը երևնալուն պէս՝ հրացանի հարուածով մը ջախջախեցէք գլուխը...

Եւ Մօրվէրի դառնալով.

—Կարծեմ թէ այս անգամ ձեռքերնէս չպիտի կրնայ փախչիլ.

Մօրվէր չպատասխանեց. ժպիտ մը գալարեց իր շրթունքները, և ամենէն առաջ ինք նետուեցաւ նաւակի մը մէջ՝ հրացաններով զինուած երեք չորս հոգիի հետ. Բարտաեանի ջուրը նետուելէն քանի մը վայրկեան վերջը՝ Սէն գետը նաւակներով ծածկուած էր, մինչդեռ եզերքներուն վրայ բազմութիւնը կըսպասէր. Երեք չորս հարիւր մարդիկ պատրաստ էին կրակ ընելու Բարտաեանի վրայ՝ երբ այս վերջինը ջուրին երեսը տեսնուէր...

Ժամ մը անցաւ... Բարտաեան չերևցաւ. Ամէնքն ալ այն համոզումը ունեցան թէ անիկա խեղդուած էր և թէ իր մարմինը ջուրին հոսանքէն քշուելով հեռու տեղ մը գացած կորսուած ըլլալու էր, կամ գետին յատակը մնացած էր. Սակայն և այնպէս հետազօտութիւնները շարունակուեցան մինչև իրիկուն՝ բայց առանց որ և է արդիւնքի.

Թ.

ՈՒՐ ՖԱՈՒՍԹԱ ՄԷԿ ԹԱԳՈՎ ԿԸ ԳՈՀԱՆԱՅ

Երբ Բարտաեան պանդոկին պատուհանէն վարցատքեց, չէր կարծեր որ նոյն պատուհանը Սէնի վրայ կը նայէր. Երբ զգաց որ ջուրին մէջ կը մխըրճուի, խորհեցաւ որ թերևս կրնար հոսանքն ի վեր ելլելու փորձ մը ընել և Նօթր-Տամ կղզիին եզերքներուն վրայ ցամաք ելլել.

Բայց այս արագասահ վայրկեանին՝ ուր ջուրը կը բզզար իր ականջներուն մէջ ուր իր մարմնին փակած զգեստները կը ցլատէին և անշարժութեան կը դատապարտէին զինք, և ուր արդէն ջուրին երեսը ելլելով շունչ առնելու անհրաժեշտ պէտքը մտատանջ և սոսկալի կը թուէր իրեն, այդ վայրկեանին, կըսենք, իր շարժումները անկարգ դարձան. Իր ամբողջ ուժովը կռուեցաւ զինք քշող տանող հոսանքին և ջրին վարէն դէպի վեր կատարած բնական մղումին դէմ միանգամայն. շունչը կըսպառէր խեղդուելու աստիճան. Ինք իր վրայ կը դառնար՝ բռնուած այն ծփանքներէն որոնք կուգային կը փշրուէին Միջնաքաղաքի այս կէտին վրայ.. Քիչ առենէն շնչառութիւնը դադրեցաւ... և բազուկները տարածեց՝ յիտին ցղաձգութեան մը մէջ...

Այս վայրկեանին՝ անիկա զգաց ուժգին սարսուռը մեռնելու մօտ եղող մարդու մը որ փրկութեան միջոց մը կընդնշմարէ... Արդարև՝ պահ մը առաջ ջուրին տակ իր կատարած վերջին ճիգին մէջ՝ իր գալարուն ձեռքը բանի մը զարկած էր... առանց անոր ինչ ըլլալը գիտնալու... ասիկա գետին մէջ մխուած ձող մըն էր. Իր փայտ կտրած մատները կառչեցան այս ձողին, և նոյն հետայն անոր փաթթուեցաւ... Միևնոյն ժամանակ ինքզինքը թոյլ ձգեց հոսանքին առջև, սահելով, մագլելով այս ձողին կամ գերանին երկայնքն ի վար, և վայրկեան մը ետք, միշտ գերանին փաթթուած, ջուրին յատակը իջաւ...

Իր առաջին շարժումը եղաւ՝ ակնարկովը փընտռել այն պատուհանը ուրկէ վար նետուած էր, և վերջին պաշտպանութիւն մը փորձել... Բայց ոչինչ տեսաւ իր գլխուն վերև... բայց միայն փայտէ տախտակամած մը.. Իր չորս կողմը կը գտնուէին ջուրին մէջ ընկղմած գերաններ որոնք գիրար խաչաձև կտրելով՝ կը կազմէին այս տախտակամածը վեր բռնող լաստակերտը...

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
ԼՈՒՎՐԸ
ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՄԵԾ ԶԵՂՉ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ